

โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดสระแก้ว – ปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ

1. หน่วยงานรับผิดชอบ

1.1 หน่วยงานหลัก	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
โครงการชลประทานสระแก้ว
โครงการชลประทานปราจีนบุรี
1.2 หน่วยงานบูรณาการ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
และหน่วยงานอื่นๆ

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์

- 2.1 ความเชื่อมโยง : ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม
- 2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม ประเด็นแผนย่อย
 - 4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม
- 2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม
- 2.4 นโยบายหลักด้านที่ 1. น้อมนำแนวทางพระราชดำริและ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

3. หลักการและเหตุผล

เมื่อปี พ.ศ. 2520 – 2521 บริเวณพื้นที่ราบเชิงเขาบรรทัดพื้นที่ 404,730 ไร่ ในเขตอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอสระแก้ว อำเภอวัฒนานคร และอำเภอตาพระยา ซึ่งอยู่ในเขตรอยต่อระหว่าง 3 จังหวัด คือ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ซึ่งเคยเป็นป่าสงวนแห่งชาติที่อุดมสมบูรณ์ ได้ถูกราษฎรบุกรุกเข้าไปแผ้วถาง จนทำให้พื้นที่บริเวณนี้กลายเป็นป่าเสื่อมโทรม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการเพาะปลูก ประกอบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้ใช้พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ตั้งฐานปฏิบัติการที่จะแยกประเทศไทยเป็นสาธารณรัฐอินโดจีนโดยอาศัยแนวสันเขาบรรทัดอันเป็นเทือกเขาเชื่อมติดต่อกับสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย ประชาชนและพื้นที่บริเวณนี้ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ต่อมาหน่วยเฉพาะกิจกองพลที่ 2 กองทัพภาคที่ 1 ได้เข้ามาปฏิบัติการในสนามบริเวณพื้นที่ดังกล่าว พบว่า การที่ปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ให้ราบคาบกระทำได้อย่างเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความร่วมมือ เพราะประชาชนเหล่านั้นหวาดกลัวภัยอันตรายต่างๆ ที่ผู้ก่อการร้ายจะหยิบยื่นให้ จากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ เมื่อความทราบถึงใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระราชดำริให้มีการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา โดยได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ ม.จ.จักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรี ประสานงานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดวางโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาจังหวัดปราจีนบุรีตามพระราชดำริขึ้น โดยร่วมมือกับกองทัพภาคที่ 1 จังหวัดปราจีนบุรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ เข้าดำเนินการตามโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม 2521

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมหมู่บ้านโครงการพระราชดำริ และได้พระราชทานพระราชดำริให้คณะทำงานในโอกาสต่างๆ ตลอดจนได้พระราชทานอุปกรณ์และพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้กับโครงการ พร้อมกับ

พระราชทานแนวทางการพัฒนาไว้ 3 ด้าน คือ 1. การพัฒนาทางด้านจิตใจของราษฎร 2. การพัฒนาทางด้านการรู้การประกอบอาชีพ และ 3. การจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับโครงการห้วยโสมง จังหวัดปราจีนบุรี ถึง 6 ครั้ง นับตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นมา โดยครั้งสุดท้ายทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการดำเนินการในโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2544 ความตอนหนึ่งว่า “...โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดปราจีนบุรี และสระแก้ว ตามพระราชดำริ อาทิ โครงการอ่างเก็บน้ำพระปรอง อ่างเก็บน้ำห้วยสะโตน อ่างเก็บน้ำท่ากระบาก และอ่างเก็บน้ำอื่นๆ เป็นโครงการที่ดีมากทำให้มีปริมาณน้ำใช้เพิ่มมากขึ้น และผลที่ได้รับเพิ่มเติม ก็คือ ทำให้ดินมีการพัฒนาตามมาด้วย...” เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2521 พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการวางโครงการพัฒนาต้นน้ำปราจีนบุรี โดยพระราชดำรัสเกี่ยวกับอ่างเก็บน้ำพระปรอง ดังนี้ “ควรพิจารณาสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำห้วยพระปรองโดยเร่งด่วนที่สุด ทั้งนี้ควรพิจารณาเก็บกักน้ำอย่างเต็มที่เพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎรสองฝั่งห้วยพระปรอง ในเขตอำเภอดงนาคร จังหวัดปราจีนบุรี (จังหวัดสระแก้วในปัจจุบัน) สามารถทำการเพาะปลูกได้ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง และมีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคตลอดปี” ปี 2524 ได้รับงบประมาณสำหรับการเตรียมงานเบื้องต้นในการก่อสร้างบ้านพักชั่วคราวและระบบสาธารณสุขพร้อมทั้งดำเนินการสำรวจข้อมูลและรายละเอียด เพื่อดำเนินการออกแบบ วันที่ 19 กันยายน 2532 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการและอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการศึกษา สำรวจ ออกแบบ และก่อสร้างโครงการพระปรอง โดยกรมชลประทานได้วางแผนการก่อสร้างระหว่างปีงบประมาณ 2534 – 2542

ในส่วนของการทรวางเขตและสหกรณ์ โดย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ร่วมสนองงานโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาสระแก้ว - ปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ ด้านการเกษตร และด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ เกิดการร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นการลดต้นทุนภายในครัวเรือน

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการพัฒนาด้านการเรียนรู้และการสร้างอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีการพัฒนาชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

5.1 เกษตรกร/ทายาทเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว 40 ราย

5.2 เกษตรกร/ทายาทเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี 20 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการหลัก 4 อำเภอ ดังนี้

6.1 อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอวัฒนานคร อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

6.2 อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

7. วิธีดำเนินการ

7.1 คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย

7.2 ประชุมสำรวจความต้องการของเกษตรกร

7.3 จัดอบรมให้ความรู้ด้านการผลิตทางการเกษตร และการอยู่ร่วมกับป่าชุมชน

จังหวัดสระแก้ว จำนวน 40 ราย จังหวัดปราจีนบุรี 20 ราย

7.4 คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่าง และสนับสนุนปัจจัยการผลิต

7.5 การรายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ Google Sheets

7.6 ติดตาม ประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม

7.7 จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ (นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ)

7.8 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการ

7.9 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่จังหวัด/ส.ป.ก.ส่วนกลาง

8. ตัวชี้วัด

8.1 เชิงปริมาณ : เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน 40 ราย

8.2 เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมายน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

8.3 ผลสัมฤทธิ์ : ร้อยละ 60 ของเกษตรกร มีรายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ

9. งบประมาณ

765,590 บาท

10. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

11.1 เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับความรู้จากการส่งเสริมทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

11.2 เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับความรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในแปลงตนเอง

11.3 เกษตรกรมีการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

11.4 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟู เกษตรกรสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน